

شپرم د جدي د اکتوبر اوومه دکي دي دواړه له هرستمه

ګرانو لوستونکو!

ددي لپاره چې ستاسوار زښناک وخت و نه نیسم پېر وراندي نه Ҳم یوازی دلمري شاه شجاع نوم دریادوم نوري ټاریخ تاسی پخپله درې پاد کړي چې دچا لخوا او دکومو مخو لپاره په افغانانو تپل شوی و. زه غواړم د دوهم او دریم شاه شجاع بېرک کارمل او حامد کرزۍ له تورتم څخه دکو دورو په اړوند څه ولیکم.

که چې ۳۱ کاله مخکي روسانو په ۱۳۵۸ لمریزکال د غږکولی په شپرمه نېټه خپل ګوداکۍ بېرک کارمل په افغان ولس وتابه نولا له مخکي پېل شوی، تپل شوی پردي جګره نوره هم دجهاد په نوم پسي توډه شوه البته زه ربستینو او آزادي غوبښتونکو مجاهدينو ته د تعظيم سر تېټوم هيله من یم چې لوستونکي دتپل شوی جګري او مقدس جهاد تر مينځ توپېر وکړي منظور می دا دی چې که په ظاهري دول لویدیووالو دجهاد په نوم مرسته کوله خو په حقیقت کي یې موخي نوري وي لکه خنګه چې برېندي هم شوي.

دا چې د نړیوالو بنکورو توږمینځ سره جګره لا له پخوا پېل شوی وه خو د افغانستان له اشغال سره سم د زوررو هبودونو توږمینځ دسری جګري رنګ نسبتاً په توډه جګره بدله شوه.

که په دی جګره کي روسان په فزيکي دول له مينځه تلل خودلوبېړخوالو بیا دسرونو په ځای لوټونه سوځبدل. جګره پردي جګره وه خوغولی زموږ پری ولاړ، په لکهاوو بېګناه افغانان د دی جګري په اورکي لکه اغزو داسي وسوځبدل او تر اوسه پوري همداسي پسي سوځخري.

که په هغه وخت کي جګره هر څومره په شدت روانه وه خوبیا هم اداره موجوده وه ولو که ګوداکۍ اداره هم وه خو دسپلین او نظام وجود درلود. له یو واره مامور څخه نیولی بیا تر لوررتبه ماموره پوري توډ په کنترول کي وو.

زماليه نظره هغه نظام دروسانو دملاتر ترڅنګ دخلقiano، پرچميانو او غیرګوندي دولتي ماموريونو په مت ولاړ و دولت په کليو او باندو ماخامخ کنترول نه درلود خو بنارونه او دولایتونو مرکزونه یې تر مستقيم کنترول لاندی وو د ولس ملاتر له دولت څخه کم یا خوځکه هیڅ نه و چې دروسانو اشغال افغان ولس سخت په غوشه کړي.

دهغه وخت څارنوی، اردو او استخبارات کم کم ۷۰ په سلوکي حاکم نظام ته وفاداروو، او داپاته په سلوکي ۳۰ یا د تېښتني وس نه درلود او یا خولار ورڅخه ورکه وه هر څه چې و خوبیا هم داوس په پرته خلګ دېر مسون وو ما نه دی اوريډلي چې په هغه وخت کي ډچانموس بې پنه شوی وي خویوشېرڅلک دخاد له خواپه اندېښه کي وو، خادیستانو به کله ناکله د شخصي دښښونو له کبله هم یو نیم بېوزله زندان ته رسماوه خو اکثرا به هغه کسان دخاد لخوا نیول کېدل چې دحاکم نظام له مخالفینو سره به یې اړیکي لرلی خو له دی سره سره به بیا هم دوچو په مینځ کي لانده سوځبدل.

دا ډول کړنوجګري په اور نورتپل هم پسي شيندل زموږ د هبودا او تاریخ دېښمانانو دی ګرمولمبوته خپل ځانونه توډول.

دوهم لمبر شاه شجاع (بېرک کارمل) هڅه کوله چې پرچميان غښتلي کړي او د تل لپاره یې په قدرت کي وساتي خو حالاتو په بل ډول پرمختیا کوله کارمل د ((جبهه ملي پدروطن)) په نوم داسي بي ځایه تشکیلات جورکړل لکه اوس چې دریم لمبر شاه شجاع (حامدکرزۍ) د جمعیت ګوند او ربانی دبقا لپاره د سولی دعالی شورا په نوم جورکړي دی. په هغه وخت کي بېرک کارمل د مجاہدينو په قوماندانانو بې درېغه لوټونه ولکول تورن اسمعیل نسبت له نورو قوماندانانو لوی جوالونه شانه پورته کړل خو بیا هم نتېجه منفي وه.

روسان دټوکو لپاره نه وو راغلي هغوی غوشتل چې کابل کي په یوه محکمه لاسپوځي اداره کنترول ولري ترڅو افغانستان دڅل شپار لسم جمهوریت په توګه بدل او د هندرسوندر ته ځانونه ورسوی خو دخلقiano او پرچميانو توږمینځ پرتو ستونځو روسان ناهیلي کړي وو.

بېرک کارمل د خلق په دیموکراتیک ګوندکي دمور- ميري سلوک پېل کړي وکه دنظام لپاره اکثرا قرباني خلقيانو ورکولی خو امتیازات بیا پرچميانو لپاره و.

بنه مې په یاددي چې بېرک کارمل دهغه وخت اطلاعات او کولتور وزارت په یوه کمبېتے ددي لپاره بدل کر چې وزير یې خلقي و دی ته ورته عجيب او غريب نور تشکیلات هم دیا دلولو ور دی.

دکارمل بوطرفه لوبي روسان په خپل بري شکمن کرل حکه بي ووبل چي د(بابو بدبلدوخت دی) هغه و چي د کارمل په ځای بي ډاکترنجیب الله رامخ ته کر ډاکترنجیب الله دیان اوپرانګ ترمینځ ور برابر شوله یوی خوا پرچمي او له ډلي خواپښتون.

په ډاکترنجیب الله نه خلقیانو باورکولای شوای اونه پرچمیانوددی بي اعتمادي فضائیزندگ ډاکترنجیب الله لستونی له خطرناکومارانو څخه دک ووځکه خو یې د مرګ سبب شول دلته ډاکترنجیب الله په اړوند نورڅه نه ليکم یوچل بیا ورگرم دکارمل دوری ته.

جګره په خرب روانه وه خو روسانو د شمال لخواخان داشغال له هغولمریو ورڅوڅخه لا پېغمه کری و. روسانوله احمدشاه مسعودسره د ځانګرو تړونونو له مخي د شمال اکمالاتی لار ځان ته پرانیستی وه دا مانا چي روسان د شمال لخواپغمه وو یا په بل عبارت روسانو په شمال کي له سره جګره نه کوله ددوی تول زور دهیواد ختیخ، سهیل، لویدیخ او ځینو مرکزی سیمو ته متوجهه و.

که دهجه وخت جګره جبهې او خال خال ګوريلايی شکلونه هم لرل خو په دواړو صورتونو کي به روسانو خپل غضیناکي او درني وسلی کارولي باید حقیقت وواړوچي هله هم سور اور په پښتو بل و، که به په کلیو اوبانو کي پښتنه ددشمن (اشرارو) په نوم څل کېدل خو په بناړونو کي به کار مليانو یو شمېر پښتنه دامین دباند په تور له مینځه ورل لنده یې دا چي نوم که هر نوم و خو پلمه به یې پښتو ته برایروله ترڅو دا زورور او سرکنې قام کمزوری کړي دا چي نن په یو نړیوال تلویزیون کي فاشست او مغورو فرید یونس واي چي پښتنه به هیڅکله پري نه ږدو چي اکثریت شي د اخو آن د روسانو دوخت شعراو چي لړکوي په ځانګري توګه دنناظر شورا ته په غور کي ورکري و دلته اوس بیا راګرم جګري ته.

دځکري په بله غاړه کي خونخواهي دومره ځواکمنه وه چي له یو پلوه تشن په نامه مجاهد مشرانو نه غونښتل چي په یو تغرسه راقنول او ځانونه نيم مني وړولی اوله بل پلوه دايران او پاکستان و اکمنان دافغانانو دیووالی، سوکالي اوسرلوري دېر سخت مخالف وو او دي.

دیاکستان او ایران استخباراتو مجاهد مشران یوله بله بېل ساتل په غير مستقیم دول یې زمور دورو نو قومونو دنفاڼ لپاره مذهبی، قومي او سیمیز اورونه بلول.

دوخت نظام دروسانو په ملکریتاماقاموت کاوه خو جګره ورڅ تر بلی سختیده حکه چي په حقیقت کي نړیواله او پردي جګره وه افغان مقابلو خواوو دهیوادسبالپاره هیڅ دول دادمن اوپریالی نوبنت نه درلود دادواره خواوی په پرديو متکي وي وسلی پردي وي سیني ددوی وي.

کله چي دنظام مخالفینو (مجاهدینو) ته دامریکا لخوا دستینګر راکټونه ورکړل شول نو د روسانو لېنګي په لرزېدرو راغل په عین وخت کي د روسي دکمونست ګونډ دنه لویدیخوالو، ګورباچوف او هغه ته ورتنه خلک ورڅل کري وو.

دا پرمختیاوی د دی سبب شوی چي روسان زمور له ګران افغانستان څخه پښی سپکي کري خومخکي له دی چي دوی ورک شي دافغانانو په مینځ کي یې قومي او ګوندي تضادونه وپارول دوخت نظام دستاني په پلمه یې قومي ملبشي ددي لپار رامینځ ته کري چي دملي اردو ملا پري ماته کري همداسي وشول وروونه یې یو په بل شکمن کړل په هغه وخت کي روسانو ملي اردو د ګارد قواوو په نوم نیمګړی کړ دنې عظیمي او آصف دلاور په دول فاشیستان یې دفاع وزارت په لوروکورسیوکښنول جنایتکار اونکحرام رسید دوستم ته یې په شمال کي بوټي بوټي غونښي ورافقولي.

څارندوی قوتونه که څه هم دېرفعال وو خو روسانو له پامه وغورڅول یوازي استخباراتو او د ګارد منسوبينو لور امتیازات لرل.

روسانو دملي دفاع وزیر پښتون شهنوواز تئي او جمهور ريس پښتون ډاکترنجیب الله په خپلکوي سره واقول. له یوی خواددوی دوو مناسبات ددي سبب شول چي دنظام پښی سستي شي له ډلي خواعام ولس بي صبره شوی وله همدي کبله ډاکترنجیب الله له مجاهدينو سره دېخانې او ملي روغې جوري غونښتونکي شو خولکه ځنګه مي چي لا په سر کي ولیکل چي جګره پردي او موخي یې پردي وي نو ځکه د ډاکترنجیب الله داهيله او د ملګرو ملتونو د روغې جوري پلان د روسانو لخوا د احمدشاه مسعود او پوشېر نورو هېواد دېشمونو فاشیستانو په وسیله سبوتاز شو.

په تاریخي کابل جان اور بل شو وروونه ټهونه په وینو کي لټ پټ شول عزتونه لوت شول اسلاميت او انسانیت دواړه ترپېتو لاندی شول دجهاد تېکدارانو دهیڅا پروا ونه کره ۷۰۰۰ کابل بشاريان په شهادت ورسپېل د تشن په نامه مجاهد مشرانو لویدیخوالو یارانو زمور دېګناهه خویندو او ورونو د تباھي ننداړه کوله په هغه وخت کي د بنحو حقوقنو او ديموکراسۍ خبره چانه کوله دا هم دلویدحوالو په تېره بیاد امریکایانو دستراتېزې یوه برخه وه.

لكه ځنګه چي جګره پردي او همهځسي یې پلانونه هم د پرديو لخوا تنظيمېدل د طالبانو ظهور، پرمختګ، بری او ماتې د پرديو ديو منظم پلان له مخي داسې ترسره شول چي په نتیجه کي یې دافغانستان داشغال لپاره ځان ته

زمينه بايره او ۲۰۰۱ زيرديزکال داكتور په اوومه نېټه يې زمور دگران هپواد پېر په سخته بې رحمي سره په بمونواو راکتونو غلېل غلېل کړ ترڅو يې دريم لمبر شاه شجاع (حامدکرزی) زمور په هردم شهید ولس باندي وټاپ.

نوربيا

د پانو شميره: له ۳ تر 3

افغان جرمن آنلاين په درښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اريکه ټینګه کړي maqalat@afghan-german.de يادښت: دليکنۍ د ليکنېزې بنې پازوالې د ليکوال په غاره ده ، هيله من یو خپله ليکنه له رالېرلو مخکي په ئير و لولى